

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: A hajnal utczával szemközt Falezlone-féle ház, nóva minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemé- nyek intézendők és minden díjak fizetendők.</p>	<p>Felelős szerkesztő: DR. MOLNÁR GYULA.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt Neptanióknak egész évre 6 frt Félévre 3 frt Negyedévre 1.50 Egyes szám ára 10 kr.</p>
--	---	---

Előfizetési felhívás.

A „Zombor és Vidéke“ a jelen hónapban a tizenkettedik évfolyam harmadik negyedét kezdte meg.

Megnagyobbodva alakban, meggyarapodva erőben bizalommal kérjük lapunk barátait, hogy a szabad szókimondás, a független meggyőződés ezen organumát, melynek hasábjait a közönség érdekei mindig nyitva találják, ezután is, mint már tizenharmadfél esztendeje, támogatásában részesítse.

A lap ára annak daczára, hogy a „Zombor és Vidéke“ megnagyobbodott, a régi marad.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

A „Zombor és Vidéke“,
szerkesztősége és kiadóhivatala

A jövő képe.

I.

Nemzeti politika.

Apponyi Albert gr. szatmári kijelentései után a politikai láthatár kel-

lőkép megtisztult s világosan áll előtünk a politikai alakulások képe. —

Holmi fuzionális hajlamokról többé senki nem beszélhet s a Wekerle-kormány akcióképessége iránti vérmes remények alaposan lelőhadtak.

Mielőtt Apponyi szólott volna, azt hittük, hogy a Wekerle-kormány azon a délceg paripán, melyet egyházpolitikának hívnak, évek hosszú során át nyargalózhattik, átugratva egy-egy akadályt, beseperve érte a nemzet tapsait, — meghagyta az utolsó árkot, melyen túl valószínűleg meg a reformok.

S azt hittük, hogy ezt a paripát Wekerle úgy megíti, hogy arról senki fia le nem szállíthatja. —

Mert az egyházpolitikával Wekerle oly óriási zajt csapott, oly nagy vitát keltett föl, s reformjainak szükség voltával annyira megteleítette a levegőt, hogy csak vakmerő emberek, klerikális mágnások és papok merték kritikai mérlegelés végett fölemelni szavukat. — A ki csak egy kissé rázta a fejét, az már reakzionárius, aristokrata, antiszemita s hazaáruló volt.

A függetlenségi s 48-as párt annyira pártolándónak deklarálta Wekerle politikáját, hogy e fölött két pártra szakadt s addig licizált egymás fölébe a Wekerle-kormány támogatása iránti szent kötelességek hirdetésében, hogy a licizálás zenithjén ismét egymásra talált s hihetőleg e ponton vissza is békül. Wekerle egyházpolitikáját — a nélkül, hogy valaki is látta volna, a nemzeti közvélemény szent és sérthetetlennek deklarálta.

Itt volt az ideje, hogy az emberek reform-dühöngését valaki megállítsa és fölhívja a szemeket.

Emberek! kiált föl az ébresztő szózat, — és ha már megvalósultak e reformok, ha végre polgári közegek kötik meg a házasságot s az anyakönyvet a vármegyei aljegyző vezeti, — akkor boldog lesz már a haza, s többé se égen, se földön semmi keresni valónk nem lesz?

Hol maradnak a nemzet legszen-
tebb s legjogosabb aspirációi?

Az egyházpolitikai reformok két-ségtelenül a szabadelvűség követelmé-

TÁRCZA.

Fölfedező úton.

(Faludi László.)

Valamelyik délután pehelytelen állú, félnék ifjú állott meg az íróasztalom előtt, és csinos kalligrafikus betűkkel írt egy-néhány verset adott át.

„Mutatványok zsengeimből.“ — Ez volt az első vers fölébe írva.

Telidesteli volt az asztalom könyvvel, írka-firkával, a szobában pedig ügyes-bajos emberek ültek: alig értem rá megnézni a fiatal látogatót, aki otthoniatlanul vizsgálta egy pillanatig, hogy hová tesztem le a verseit.

Csak üde, ifju arca rajzolódott le agyamban és beszédes két szeme.

Uram, édes istenem, hol van az az idő, midőn én is félszegen, akgatással vittem be egy-egy zordon urhoz holmi írást, lestem a szájáról az igét s vártam türelmetlenkedve a bírálatot! —

Most, hogy a napszámot lemorzsolva végig dőltem a pamlagon s átbetűztem fiatal poétám versikeit, annak a hajdanán való időnek a lehe csapott meg, és esőndes melankoliával gondoltam végig az én „fel-füdtetésem“ históriáját, amely után a régi homályban maradtam.

Ej, nekem már mindegy; de ezért a gyerekekért igazán kár lenne.

Nem hiszem, hogy idősebb legyen tizenhat esztendősnél s a verseiben bizonyos foku kora-érettséget látok, amely — természetesen, — míg — még van rojtözva ifjonti csapongással. De az a zöszöge telek, amelybe ez a néhány vers belepillantást enged, poétikus lélek, meglátszik rajta, megérzik megnyilatkozásán, hogy a „szillett“, nem „fít“: a versek nemcsak úgy mondva vannak összeizskábálva.

S miről énekel vajjon a fiatal poéta? Öt verse közül kettő is van, amely nem a szerelmet zengi: már ez az arány is kedvező auspicium. Kissé különösnek fog feltűnni, hogy egy tizenhatéves fiú „rég eltemetett boldogságról“ beszéljen, de a verseske olyan behizelgő a maga egyszerűségében, hogy szinte elhitheti az emberrel, mikép a gyermek-poéta tizenhatéves korában írta meg egy huszonhatesztendősi korabeli versét.

A poéma így szól:

Messze nézek . . .

Messze nézek, hol a hajnal
Pirossága ég,
Hol szerencsém, boldogságom
Eltemelve rég.

Messze nézek . . . és feledni
Szívem nem tanul,
Fáj a lelkem, fáj a szívem
Mondhatatlanul.

Messze nézek s hajnal van bár,

Hogya fény fut át:

Ottan vélem feltalálni

Eltem csillagát.

Messze nézek . . . s szívem akár

Holtra vérzenék,

Nem sajnálna senki sem meg

Árvaságomért.

Látni való, hogy a verselési technikában poétánk nem otthonos még; de hát ezen — kezdővel szemközt, — nincs okunk opéskedni. Hallunk mi még csengőbb rimet is Faludi Lászlótól.

Ez a név van a versek alá írva.

Ime a második.

Oh miért . . .

Oh mért van az, hogy minden véget ér,
Nem élhetünk mindig egy eszmeér! ?
Oh mért van, hogy ki percze nyugtot lel,
Jö egy csapás, — és porba dönti el — ?
Oh mért, hogy legszebb kincsünk: szív és ész,
Egymás mellett az egyik kárba veszt — ?
Oh mért van az, hogy ember kincstalajt
Hiába vi, ha átok súlya rajt . . . ! ?
Oh mért, oh mért — — miért e nagy világ?
Mit benne látsz, az mind csak — szalmaláng!

Miért? . . . A titka fényes, i s t e n i,
A cselöd, e m b e r, — sírva küzdeni!

nyei. — De nem új dolgok. Magyarország nem előzi meg velük a kultur államokat. Magyarország legfőlegb is óriási küzdelem árán azok nyomdokaiba lép. —

Ez nem nagy dicsőség!

Wekerle megvalósít oly szükségletet, melyet csak a dörék elleneznek; valamire való eszes ember nem állhat utjába, — s ha igen: akkor érdekelt.

Nem Wekerle nyerte meg a nemzetet e reformoknak, hanem a haladó korszak hajlította meg a kormányok nyakát, hogy végre kénytelenek a szabadelvűség útjára térni.

De a szabadelvűség európai fogalom s azzal nem áll szükségképi összefüggésben a nemzeti politika.

Már pedig Magyarországnak nemzeti politika kell.

Nemzeti politika nélkül fölemelkedhetünk államilag a szabadelvűség zenithéjére s lesüllyedhetünk nemzetileg a degeneráció nadirjára. —

Nekünk Magyarország kell első sorban, s e mellett — még a szabadelvű politikát is másodrendű kérdésnek tekintjük.

Első sorban nemzeti politikát követelünk.

De Wekerle e részt eljátszotta kisdéd játékaival. Őt többé a nemzeti politika terén nem ismerjük el hivatott kormány-férfinak.

A mióta a magyar udvartartás kérdésében tett nagyhangú ígérete után a hallgatás félénk köpenybe bujt, a mióta a budai honvédszobor leleplezése elől gyáván megszökött, a mióta Bécsben a delegációban bedugta füleit, hogy ne hallja br. Bauer hazafiatlan s

nemzetellenes nyilatkozatait, Keglevich örült fejtegetéseit a „magyar hadsereg”-ről, — azóta leszámoltunk vele.

Wekerle — mint nemzeti politikus nincs többé. Tőle nem várunk e téren semmit.

Csinálhat jó financer-politikát, s nyargalászhat az egyázpolitika s egyéb szabadelvű kérdések paripáján, de a magyar nemzet intézményeinek kifejlesztését, nemzeti aspirációi megvalósítását tőle nem várhatja.

S mivel az igaz hazafi, — ki hazáját szereti, nemzetének emelkedését minden egyéb fölébe helyezi, nem támogathat oly kormányt, mely bár utjában nem áll a szabadelvűség követelményeinek, de a magyar nemzet méltóságát se be, se ki felé kellőképp érvényre juttatni nem tudja, — melytől a nemzet, mint ilyen, mit sem várhat, mely kész mindenkor kiszolgáltatni a legszentebb tradíciókat az osztrák udvari intrikáknak, — emélfogva a nemzeti párt a közel jövőben támadni fogja a Wekerle-kormányt azzal a higgadtsággal, férfiasággal és erővel, melyet neki a nemzet tulnyomó többségéből származott bizalom nyújt, melynek fogva a nemzeti politikát megvalósítani egyedül hivatott.

Az újvidéki esperesi kerület római katolikus papsága legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a kormány egyházpolitikai programja elleni tiltakozás céljából nagyszabású népgyűlés megtartása végett mozgalmat indít s arra egész Bács-Bodrogmegye kath. lakosságát meghívja. A gyűlés helyétül a szabadkai határban levő kelebiai pusztát jelölték ki s báró Rédl Bélát, annak átengedése végett küldöttségileg kéri fel.

Törvényjavaslat a kötelező polgári házasságról. Hir szerint a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat július közepére elkészül és 20-án elvisszik Ischlbe, hogy a király elé terjesszék.

A város közigazgatási bizottsága f. hó 3-án ülést tartott, melynek legérdekesebb tárgya volt Szemző István zombori nagybirtokos, megyei bizottsági tag felebbezése a városi tanács azon határozata ellen, melylyel a háza előtt épített hidkarfalat szépítészeti szempontból lebontatni rendelte. Ez a határozat a szépítészeti bizottság javaslatára hozott meg, melynek elnöke Valter Nándor — a szépítészeti bizottság elnökeként is érdemeket óhajtott szerezni, mert keveselte azokat a megszámlálhatatlan visszaéléseket, melyeket mint főkapitány követett el. S erre jó alkalom gyanánt kínálkozott az a hidkarfal, melyet Szemző István emeltetett háza kocsi bejárata elé praeventív intézkedésként a két oldalt levő árok miatt, melybe a négyes fogatok könnyen befordulhatnak. A hidkarfal kőből csinnal és izléssel készült s az utcát inkább emeli, nem hogy csufitaná. Az csak egy Valter vagy más oktalan ember agyában születhetett meg, hogy a hidkarfal szépítészeti szempontból az utcában meg nem tűrhető. Így történt, hogy a hidkarfalat a tanács lebontatni elrendelte, tekintet nélkül az ezen s más utcákban békén meghagyott hidkarfákra, melyek részint fából részint idomtalanul kőből emeltettek s igazán szemet szúrának.

Mi az ügyről ugyan tudomást szereztünk, de nem tartottuk érdemesnek a Valteriádatk szaporítani, úgy gon-

Azt kell mondanunk: *reminiscentia* És mégis . . .

Nagyon, nagyon rossz szolgálatot tennék Faludi Lászlónak, ha az ő zsenyéit a Petőfi „Ifjúkori kísérletei” mellé állítanám; de azt mégis meg szabad említenem, hogy Petőfi azon verseiben, a melyeket köteteteibe föl nem vett a fiatal korának dalaiból, azon verseiben is csak imitt-amott alig érzik ki az az eredetiség, a melyhez fogható az egész világirodalomban kevés van.

Mindent azonban csak mellesleg akartam megjegyezni, mert azt igazán sajnálnám, ha az én fiatal poétámmal meglakoltatnák, hogy egy füst alatt beszéltem róla és Petőfiről. —

A szerelmes versikék gyöngébbcsékek, igaz. De hát micsoda is egy gyermek-ifjú szívének a sziporkázása ahhoz a tűzlánghoz, mely a férfi lelkét égeti, — ha égeti.

S még ebben a gyöngécske szerelmi döngicésében is van valami.

Hugó Viktor jut eszembe:

„Korán letűnt, édes ifju szerelmek,
Ti vagytok a szív fényes reggele,
Sztáz kéjtek nyujtsátok a gyerekeknek
S ha jó az est s a bánat is vele:
Kéjt adjatok akkor is a szíveknek,
Korán letűnt, édes, ifju szerelmek!”
Azt hiszem, erősen hiszem, ha Faludi László majd a nárad ad arra a lányra, aki amugy isten igazában magába szeretetti, úgy belemarkol a lant hurjaiba s úgy megsirja a maga gyötrődését, hogy a mások szíve is belesajog.

Mai nap még csak azon évődik, hogy az a bizonyos mosoly szemfényvesztés! Így szól a vers:

Nem tudom én . . .

Nem tudom én, mért szeretlek,
Mért imádlak oly nagyon?
Mért imádom azt a dacot
S azt a mosolyt ajkodon?
Mért reszketek, ha az a kis
Rózsás ujjad fenyeget?
Vagy ha olykor-olykor lágyan
Megérintl kezemet?
Mért hevülök, égék érted,
Mért imádlak angyalom?
— Hlsz csak család, szemfényvesztés
Az a mosoly ajkodon!

Megkapja a halálvágy és (nem szokatlan, valljuk be) megálmodja a saját temetését.

Temetésem.

Megszólal az esti harang
Busan zugva, kongva
Ugy behangzik minden hangja
Kicsi hajlékomba — — —
Nem tudom mért, de úgy rémlik
Temetésem volna
S mintha az a bűgő harang
Az üdvömré szólna.

Ott tolongnak a menetben

Tengernyi sok népek

És szemelm mindhálóba

Keresgélnék téged . . .

Végre mégis . . . ott mögöttem

Zokogsz meghatottan

A bensődbe nézek — igaz

Pájdalom van ottan.

Hallgat már az esti harang.

Elrepült az álom —

Nem tudom, majd így lesz-e, ha

Való lesz halálom?

Sikerültebb vers a következő, bár a harmadik strófabeli kép zavaros.

Sóhaj szállt el — — —

Sóhaj szállt el ajkaidról

És a légben elszólt.

Sóhaj szállt el — — de nem az a

Mindennapi, megszokott.

Mennyi volt ez egy sóhajban,

Mennyi izzó szenvedély!

Megtudtam e sóhajból, hogy

Mennyit érzél, szenvedél . . .

Cyákran száll el ajkaidról

Mint a madár, rabmadár,

Cseppnyi sóhaj ünneletlen

S lesz belőle tengerár:

Míg a szavak száz ajkáról

Értelmetlen hangzanak,

dolgozám hogy azt a néhány hetet, melyet ő mint Galgenfrístet től még hivatalában, viselje békésen. Azonban felebbezés útján az ügy a közigazgatási bizottság elé került. Azt hittük hogy a város fejei s a bizottság intelligens tagjai e nyílt személyeskedést, mely a kicsinyesség legotrombább jelenségeit hordja magán, higgadtan hagyják tárgyálni s példát szolgáltatnak az objektív ténykedésre az alantos közegeknek. Ámde a bizottság helyben fogják a határozatot s ezzel a személyeskedés alacsony terére lépett, mely hogy hová fog vezetni, — azt a jövő fogja megmutatni. Annyi tény, hogy az intéző körök, midőn egy haszontalan inceselkedést sanctionáltak minden jóízű ember ítéletét provokálták.

Az ügy harmadfokú elbírálás végett a belügyminister elé kerül, hol remélhetőleg nem a kisvárosi pártpolitika szemüvegén keresztül bírálják el az ily ügyeket.

A nemzetiségi mozgalmak és kormány. A kormány elnöke az Egyetértés egyik politikai munkatársának, a ki előtte a nemzetiségi mozgalmakat, s ezek között az e hóban tervezett nagyszabeni román népgyűlést még a jövő hóban Mosócon és Turóc-Szt.-Mártonban tartandó Kollár-féle tót ünnepet szóba hozta, körülményesen kifejtette a magyar kormány álláspontját s megenygette, hogy ezt az álláspontot nyilvánosságra hozza. A kormány álláspontját a miniszterelnöknek félreértések és tévedések kiküldetése céljából legott tollbamondott itt következő nyilatkozata tünteti fel:

„A szabeni főispán és a szabeni rendőri hatóságok a legszigorubbán utasítva lesznek, hogy a július tizenharmadikán rendezendő szabeni román népgyűlésre nézve a legnagyobb szigorral járjanak el. Biztos tudomásunk

Egy-egy röpke sóhajban, ah
Mennyi érzés, gondolat!

Ime, ezek ama versek, melyeket Faludi László rambízott.

Talán nem voltam elfogulatlan iránta; talán a hála rakott az orromra rózsás szemüveget, amiért hogy az én kis poétám üde homlokai, szegénylős szava életre keltette a szívem fenékén nyugodott emlékezést azon leltint időkre, mikor jó magam is a szerelem édes, kíváncsú győtrődését szenvedtem átál; talán kissé jobban ráncba szedhettem volna, ahol hibákra mutattam; talán kevésbbé kellett volna megereztetni a gyeplőszárat, ahol elismeréssel voltam irányában: de aligha eszlódóm azt gondolvást, mikép a tehetség jele megvan Faludi Lászlóban s hogy megérdemli a buzditást.

Nem tudom egyébiránt, a valódi neve-e ez, azt sem, hogy mi légyen az ő polgári foglalkozása, (talán diák és gyűlöli a mathézist?) de hát a poezisból meg nem élhet majd, ha a saját lábára állítja a sors, azt megjövendőlheter nekí.

Am ha megtanul lá t n i, megtanul magá iránt szigorú kritikusnak lenni, izlésében megfínomultán, tapasztalatban megöregbedeten, meghazudtolja a profeciámat és palotát énekel össze magának az Andrassy-úton, annak nagyon örülnék.

Ép oly nagyon, amennyire sajnálnám, ha—akár mert a magasztalás elkapatja s vadzenekinek indul akár mert a vénája ép akkor fog kiapadni, mikor erősebb kézzel lenne képes a koboz húrjai közé markolniha, mondom, tehetségének sikere iránt való jóvendőmondásomat cáfolná meg.

Révész Ernő.

van ugyanis arról, hogy a romániai lapokban s különösen egy francia román lapban határozottan meg van írva, hogy Romániából nem csak a tanuló ifjuság, hanem szenátorok is részt kívánnak venni a szabeni gyűlésben. A mi álláspontunk a következő: A népgyűlések tartása oly alkotmányi jog, mely csak saját állampolgárainknak, de nem idegen állampolgároknak van részünkről biztosítva. Ugyanezért meg nem engedhetők oly népgyűlések, a melyekben idegen állampolgárok is résztvesznek, kivált, ha ezen népgyűléseknek politikai tendenciája van. — Ugyanezért az utasítás oda irányul, hogy a mennyiben ily népgyűlések tartása célozatlak, azokat már eleve tiltsák be. Ha pedig úgy jelentik be a népgyűléseket, hogy azokban csak idevaló állampolgárok fognak résztvenni s mégis idegenek is részt vennének: a népgyűléseket azonnal szlassák fel. A netán megjelenő idegen állampolgárok a magyar politikai hatóság ezen jogi álláspontjáról már eleve értesítendők s ha az értesítés dacára is gyűléseznek, azonnal kiutasítandók, esetleg le is tartóztatandók. Ezen meghagyás szoros megtartásáért az ottani politikai hatóságok főnökét személyesen felelősekké tételnek s eljárásuk a miniszterium közvetlen kiküldöttje által is ellenőriztetni fognak.“

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a továbbiakban megjegyezte, hogy a mennyiben a kormány szükségesnek látja, ez álláspontnak megfelelőleg fog intézkedni a mosóci és turóc-szentmártoni Kollár-féle tót ünnepség ügyében is.

Különfélék.

— Kérelem. Lapunk a f. hó elejével nyomdát változtatott s könnyen megeshetett, hogy helybeli vagy vidéki előfizetőnk egyike—másika tévedésből nem kapott idejekorán vagy nem kapott egyáltalán számot. Midőn ezért szíves elnézést kértünk, egyúttal arra is kérjük t. olvasóinkat, hogy az expedíció körül való késedelmet velünk egy lev. lapon közölni sziveskedjenek, mely esetben mi azonnal intézkedni fogunk.

A kiadóhivatal.

— Megyei közgyűlés lesz július 11-én. A tárgyai közül — mint általánosabb érdekeiket — felemlítjük a következőket:

Alispáni jelentés a vármegyei közügyek állapotáról.

M. kir. honvédelmi ministeri intévény egyik huszárszázad elhelyezésére, egyúttal Torzsa község helyett, más községnek kijelölése tárgyában.

A vármegyei egészségügyi bizottság véleményes nyilatkozata a Katymár községben felállítani kért önnáló gyógyszerház ügyében.

Debreczen szabad kir. város közönségének átirata a főrendiház szervezetéről szóló 1885-ik évi VII. törvény cikk módosítása tárgyában.

Ó-Morovicza községének határozata jégmedenceze felépítés iránt.

Ugyanannak határozata kenderázlató létesítése iránt.

Járek községének határozata a posta hivatal felállításából felmerülő költségeknek viselése iránt.

Hodságh községének határozata egy artézi kutnak létesítése iránt.

Kupuszina község képviselő testületének a kéményseprés tárgyában.

— **Áthelyezés.** Ribiczey Ádám zombori helyettes pénzügyigazgató hason minőségben Lugosra helyeztetett át. Benne egy lelkiismeretes és szorgalmas tisztviselőt vezet a zombori pénzügyigazgatóság, a helyi társadalom pedig egy művelt s tapintatos polgárt, a kit minden körben tiszteltek s szerettek, mert önérzete nem engedte meg, hogy a főispáni klikk uszályhordozójává szegődjék. Ismeretes előttünk az a csuf hajsza is, melyet a pénzügyigazgató Danczer Kornél egise alatt ellene a zombori kir. törvényszéknél azért tettek folyamatba, mert a kinstár érdekeit lelkiismeretesen képviselte. Ez a hadjárat csufos bukással végződött s maga a pénzügyminister igazolta Ribiczey eljárásának korrektségét. Persze ez Danczernek sehogyan se tetszett s valószínű, hogy Ribiczey az ő puritán gondolkodásával nem tudta összeegyeztetni azt a fölfogást, mely egy s más ügyekben itt is divatozik, melyről nem egy följelentés megy a pénzügyministerhez eredménytelenül, mert Danczer apósa Márfy erősen tartja veje szekere-rudját.

— **Kinevezések.** Tongauer Ferenc ar. zombori törvényszéki jegyzőt a szegedi kir. ítélőtáblához tanácsjegyzőül rendelte be az igazságügyi minister.

A megye alispánja Kekezovits János és Lochovitcz Géza helybeli lakosokat a megyei árvaszékhez díjnokokká nevezte ki.

— **Tandij a gymnasiumban.** Kultuszministeri 58, 636 — 1892°. rendelet értelmében a zombori áll. főgymnasiumnál, mint az ország többi hasonló nagyságú és vagyoni városainak gymnasiumainál, az 1892°/4. isk. évtől kezdve a felvételi díj 4 frt, a tandij 30 frt. Azonkívül a beiratáskor minden tanuló az ifjusági könyvtárra 50 krt, az évvégi értesítőért 50 krt s az ének (műének és egyházi ének) tanításáért 1 frt tartozik fizetni. A zene tanításért (nem kötelező) havi 2 frt fizetendő.

Az igazgatóság.

— **Szállásadók figyelmébe.** Kultuszministeri rendelet értelmében vidéki tanulóknak számára csak az igazgatóság tudtával lehet szállást és ellátást adni. Ugyanezért figyelemzeteak mindazok, kik a jövő tanévre gymm. tanulókat szállásra és ellátásra fogadni szándékoznak, hogy ebbeli szándékukat e hó végéig a főgymm. igazgatóságnál napokint d. e. 11—12-ig bejelentésük.

Az igazgatóság.

— **Megbirságot aljegyző.** Kohlenberger Pál feketehégyi aljegyző zsarolás miatt 20 fitra ítéltetett a topolyai főszolgabíró által, ez ellen a segédjegyző a közigazgatási bizottsághoz apellált, mely a birságot — a szolgabírói indokok alapján 109 fitra emelte fel. — Igy olvassuk egy vidéki lapban. Ha igazán „zsarolás” történt, akkor — mondhatjuk, — enyhén folylt le a dolog. Alighanem valami kisebb kaliberű rendtelenségről van csak szó. —

— **Szabadka Schneidmühl** Ilyen című minapi hírlukra vonatkozólag arról értesítenek, hogy a dologban nagy a túlzás; a szabadkaiak nem félnek az ártézi kutaktól Kár is lenne.

— **A bács-bodrogmegyei tüzoltószó-
vetség,** a tizenegyedik tüzoltó kongresszus előkészítése végett július 2-án délelőtt a szabadkai városháza tanácstermében ülést tartott, melyen a kongresszus elnökéül Ver-
mes Béla orsz. képviselő választották. Jegyző lett: Vécei Samu, a vígalmi bizottság el-
nöke: Birkáss Gyula, az elszállásoló bizott-
ság elnöke Skóssa Zoltán. Délben a vidéki
vendégek tiszteletére nagy bankett volt,
melyen a fényesnek ígérkező kongresszus
sikerére több felköszöntőt mondtak.

— **Halálozás.** Zittl Róbert temerini
prepost-plebános édes atya: Zittl József
élete 85-ik évében temeriben elhunyt.

— **Szomorú tréfa.** Bajáról írják,
hogy ott a minap véres áldozatot követelt
két diák vakációi mulatsága. Wittman
József járásbírósi tisztviselő két kis leánya
az országuton sétált. Séta közben két-hár-
rom diák-ismerősként jött velük szembe s
az idősebbik leány nem akart velük talál-
kozni, hát bement a gabona közé s ott
megluzta magát. A kisebbik, mariska, azon-
ban az országuton maradt s ez volt a sze-
renesétsége. Az urfiak, kiknek kezében
Flobert-féle fegyver volt, husz lépésnyire
közeledtek a lányhoz, ráemelték a fegyvert
egy esattánás és utána a leányka éles sikol-
tással összerogyott. Erre néjje is előrohant
a hugát a földön véreben találta a Flobert-
fegyver 4 centiméteres golyója jobb füle
kagylóját furta keresztül s halántékosont-
ján akadt meg, honnan még nem tudták
eltávolítani. A fiuk a tett elkövetése után
elfutottak egy közeli házba, ahol egyikük
Michler Boldizsár, írásban adta, hogy ő
lőtte meg a leányt. A meglőtt leány azt
beszéli, hogy a fiatalember célzott rá, ez
ellenben azt vitatja, hogy véletlenségből
történt, ami különben valószínű is. A
leány édesanyja megtette a följelentést a
szabadkai ügyészségnél.

— **Érdekes eset** történt Bács-Petrovoszel-
lon, a hol is a község ártézi kut furását
rendelte el. Az ártézi kut elkészítésére egy
helybeli ács vállalkozott, a ki társul vett
maga mellé egy *kovácsot*, egy *szabót*
és egy *ácsot*. Négyen azután nekiláttak a
dolognak és megkezdtek a furást. Hat nap
alatt hatvankét méter mélységig jutottak s
ott olyan bő forrásra akadtak, hogy az
ártézi kut ma percenként nyolcvan liter vi-
zet ad, még pedig kitünő vizet. A község
képviselő testülete a kikötött 200 forint
helyett háromszáz forintot fizetett a vállal-
kozóknak, a kik fényes tanujelét adták an-
nak, hogy mit tud Bács-Petrovoszellan két
ács, egy kovács és egy szabó.

— Így olvastuk egy pesti lapban. Hogy
mi igaz a dologban, azt ő tudja meg a
petrovoszelliaik.

— **Veszedelemes szivar.** Egy török-becsei
polgár a minap bement a trafikba és két
darab olyan szivart vett magának, melyet
hivatalosan „külföldi vegyes“-nek, a köz-
letben azonban „kurtának“ neveznek. A tör-
ök-becsei polgár nagy lelki nyugalommal és
kéjjel szívta el az egyik szivart félig, mikor
aztán egyszerre a szivar hatalmas dördülé-
ssel szétrobbant. Az explozió olyan heves
volt, hogy a szivarozó embernek a fél ba-
jusza is elröppült a szétrobbant kurtával.

— **Gyilkosság.** Hajmeresztő gyilkos-

ság történt a napokban Deutsch Farkas
zentai birtokos szállásán. Sleiger Fábián
mezei munkás egy tanyai szolgáló leányt
a miatt, mert nem akart a bűnök útjára
térni, kegyetlenül meggyilkolt.

— **Iskolai vizsga.** Bajmokról vesszük
f. hó 4-iki kelettel a következő sorokat:
„Me tartották a bajmoki zsidó iskolában
az évről vizsgát. Az eredmény meglepően
szép volt. Meglepően, mert hat osztályt két
tanteremben egy tanítónő Klein Sarolta
kisasszony vezetett. Tekintetbe véve azt is,
hogy ilyen hitközségi iskolában még több
dolgot ad néhány olyan vallásbeli tárgy
tanítása, melyet közös elemi iskolákban
nem tanítanak: a tanítónő oly elismerésre
mélto aminőt sajnos — nemcsak anyagilag,
de moráliter sem kap meg. — E sorokhoz
csak azon megjegyzést tesszük, hogy alig
kapunk e nemli tudósítást, melyben föl ne
panaszolnánk, hogy a nép nevelésének
apostolai nem részesülnek a kellő elismer-
ésben. A magyarázat egyrészt abban lesz
keresendő, hogy az iskolát csak azok tud-
ják megbecsülni igazán, akik magukon lát-
hatják a hasznát.

— **A plávnai rendőrök passziója.** Her-
mann György karavukovai vagyonos polgár
a minap Plávnán járt. Estefelé betért kores-
mába és ottan a helybeli rendőrök minden
ok nélkül elfogták, megkötözték és bevitték
a faluháza börtönébe, ámbar Hermann
György rimánkodott, hogy bocsássák őt
szabadon, mert ő semminémli bünt el nem
követett. A rendőrök azonban még össze-
vissza is verték a szegény embert, annyira,
hogy lesz mit kurálnia magán. — Csak
másnap délben sok könyörgés után bocsáj-
tották őt szabadon a nélkül, hogy jegyző-
könyvet vettek volna fel vagy közölték
volna vele, mi okért tartóztatták le. A
plávnai rendőrök öreit ajánljuk az ille-
tekes hatóság pártfogásába. —

— **Eljegyzés.** Ozinner Ignác zentai
gabonakereskedő eljegyezte Bergel Ernész-
tin urnót Zentáról.

— **Csődmegszüntetés.** A szabadkai
kir. törvényszék Reichstein János bácsal-
mási lakos elleni csődöt megszüntette.

— **A zentai koresolyázó-egylet alap-
szabályait** a belügyminiszter jóváhagyta.

Elhanyagolt pálya.

A „Magyar Ujság“-ból vesszük át
ezen figyelemre méltó kis cikket:

Sok szülőnek fejtörést okoz ilyen-
kor, hogy gyermekét mely pályára adja,
melyiken alapíthatna biztosabb jövőt.
Valóban a helyes pálya választásától
függ az ember egész jövője és mikor
azt látjuk, hogy mily sokan vannak
egyik-másik pályán, nem lesz érdekte-
len a szülők figyelmét felhívni a gyógy-
gyógyszerészi pályára és annak elő-
nyeit és jövőjét előadni erkölcsi szem-
pontból is.

A gyógyszerészet oly tudományos
pálya, melyre 6 gym. osztály is ele-
gendő; de akik 8 osztályt végeztek,
azok rövidebb idő alatt keresetképe-
sekké válnak és tudori címet is el-
nyerhetik.

Gyógyszerészek még kevesen van-
nak s a segédekét oly jól fizetik, mint

egy pályán sem. A kormány ujabban
is sok gyógytártra adott engedélyt és
Magyarország felvirágzása, lakosságá-
nak jóléte és szaporodása mind arra
enged következtetni, hogy a közel jö-
vőben még sok gyógyszerészre lesz
szükség és tényleg már ma is kevesen
vannak: nagy a segédhiány.

Ennek oka, hogy az újabb időben
meg lett nehezítve a pályára lépés és
sokan azon balhitben élnek, hogy csak
vagyonnal boldogulhatni ezen pályán.

Ez nem áll. A mai gyógyszeré-
szeknek is nagy része semmiből küz-
dött ki magának vagyoni állását. A
nép jólétének és a tudomány fejlesz-
tésének előmozdítása által pedig tekin-
télyét. Hogy mily nemes állást tölt az
be, ki magát arra szánja, hogy ember-
társainak szenvedéseit, bajait eltávolítsa,
azt fölöslegesnek tartom hosszasan
fejtegetni, csak azt jegyzem meg, hogy
így töltheti be leginkább az ember hi-
vatását.

A gyógytárban kényelmesen lehet
élni. Mindig találhat magának munkát
és fordíthat időt vizsgálódása által a
tudomány előbbvitelére és az önkép-
zésre. Szóval oly pálya ez, melyen
kitartás és becsületes munka szép jö-
vőt és véletlen felfedezés által babért
is szerezhetni.

Törvényszék.

Megkerült sikkasztó. Fábián Béla,
szabadkai tészéki díjnok nemcsak lakás-
adójától lopott el 94 frtot, hanem a
törvényszékhez beadott több aktát is
eltüntetett, azután pedig Budapestre
szökött. Itt azonban csakhamar elfo-
gyott a pénze, mire levélelileg kérte az
elnököt, hogy 6 napi diurnumát küldje
be postán. Az elnök eleget tett kéré-
sének s értesítette, hogy 4 frt 80 kr
járandóságát poste restante beküldi;
ámde az elnök a fővárosi rendőrséget
is értesítette, mely a postán jelent-
kező díjnokot elfogta és Szabadkára
szállította.

Irodalom, művészet.

A **Gabányi-Zilahi-féle** előadás szép
számu közönség előtt folyt le július 2-án
a színházban. A közönség jól mulatott a két
művész monológjain s mikor Zilahy a meg-
megtűlő tapsokra két iskolásdiákszavallat-
tal töltötte meg a monológját, a hallgatósá-
got nevető göres fenyegette.

Jó szerencse, hogy a két művész már
tagja a nemzeti színháznak, mert különben
most okvetlenül berekkommendáltak volna
őket az ország első színpadjára. Singhoffer
Vilma és Vincze Zsigmond jól megállották
helyüket

Új lap. „Zombori Hírlap“ című új
lapnak első számát vettük. Szerkesztője

Pataj Sándor dr. Ez a harmadik magyar nyelvű hirlap Zomborban s rokonszenvevel látnók, ha megerősödvé, a magyar nyelvnek és művelődésnek lenne új bástyája ebben a soknyelvű vármegyében.

Az „**Adóügyi szaklap** 27-ik számát küldték be nekünk. Aki az italmérséi, fogyasztási és más ilyes ügyekben tájékozást keresnek, azoknak nagyon jó szolgálatot tesz ez a lap, melynek évi előfizetési ára 6 frt.

A **Fővárosi Lapok**-ból immár a 30-ik évfolyamnak teljes első félévi része fekszik előttünk. Valóban e lap méltó előkelő multjához, nagy tekintélyéhez, sőt a lefolyt félévben még fokozott mértékben töltötte be azt a kiváló szerepet, melyre a hazai szépirodalomban és sajtóban hivatva van. Elsőrangú írók támogatták a mintaszerűen szervezett belső szerkesztőségi apparátust. Nagybecsű eredeti és fordított elbeszélések alapos tudással, sok szellemes és elegáns tollal megírt első cikkek, a kisebb novellisztikus dolgozatok minden válfaja, a hölgyvilágot közvetlenül érdeklő dolgozatok, a társadalom különböző rétegeinek érdek- és eszmekörébe vágó cikkek, vidámak és tanulságosak, szébbnél-szebb költemények, külföldi eredeti levelezések, a Fővárosi Lapok Vasárnapjának változatos és illusztrációkkal kísért cikkei, friss és gazdag hírvirratok: ez az immár harmincz éves Fővárosi Lapok. A Fővárosi Lapok előfizetési ára: 1 óra 1 frt 40, 1/4 évre 4 frt. Megrendelő cím: Fővárosi Lapok kiadóhivatala Budapest, Ferencztekertre 3.

A **Magyar Hirlap** elhatározta, hogy a „holt szezon”, a mely az újságokra nézve nyaratszaka rendszeren bekövetkezik, egyszerűen kitörli az újságolvasók szótárából.

A „**Magyar Hirlap**” különös sulyt helyez arra, hogy a most következő nyári félévben lehetőleg még több és még érdekesebb közlésekkel szolgáljon olvasóinak, mint az elmúlt félévben.

A „**Magyar Hirlap**” ambicionálja, hogy az újságot épp a nyárra tegye érdekfeszítővé és gazdaggá.

A „**Magyar Hirlap**” már július elsején megkezdé Benedek Eleknek, a közönség kedveaczenek **Huszár Anna** című eredeti nagybecsű regényét, a melynek kizárólagos közlési joga a „**Magyar Hirlap**”-é.

Ugyancsak még az új évnegyed elején közreadja **Abonyi Árpádnak**, a hírneves elbeszélőnek a **Magyar Hirlap** pályázatán 50 arannyal jutalmazott elbeszélését **A „Mesemondó”**-t, melynek kizárólagos közlési joga szintén a „**Magyar Hirlap**”-é.

A „**Magyar Hirlap**” következő hónapjaira ezenfelül a legérdekesebb regények és elbeszélések vannak már előkészítve, a külföldi írók közül Ohnettől, Daudettől, Zolától, Ruydard Rypplingtől, Ridder Haggardtól, a magyarok közül rendes belső dolgozótársainktól Ambrus Zoltántól, Bródy Sándortól, Szemere Attilától, Tóth Bélától stb.

A „**Magyar Hirlap**” politikai iránya marad változatlanul a régi, megmarad az ezidőszerint egyedül álló ellenzéki de párt-politikát nem űző, föltétlenül liberális napilapnak:

A „**Magyar Hirlap**” főszerkesztője Horváth Gyula orsz. képviselő, fel. szerkesztő Fenyő Sándor. Dolgozótársai: a magyar irodalom és zsurnalisztika legkiválóbb tagjai.

A legolcsóbb és legerjedemesebb

napilap. Egy hónapra ugy a vidéken mint Budapesten 1 frt 20 kr.

A **Magyar Hirlap kiadóhivatala József-körút 47.**

Közgazdaság.

A **takarmányhiány.** A rendkívüli takarmányhiány majdnem egész Európát, Angliát is beleértve, a legérzékenyebben sújtja. Habár Magyarországon vannak is kilátások jobb sarjuteremésre, mégis a takarmányhiány ezen évre is oly jelentékeny, hogy marhaállományunk nagy veszedelembé forogna, ha takarmányunk külföldre vándorolna. Sürögösen inteni kell tehát mezőgazdáinkat hogy a takarmány-készületüknek külföldre való eladása körül a legnagyobb óvatosságot tartsák szem előtt mert különben kénytelen volna a kormány, követve Németország példáját, a takarmány és különösen a széna kivitelét tiltani, mert a földművelésügyi miniszterium köteletségének kell, hogy tartsa, hogy marhaállományunk fenntartásáról lehetőleg gondoskodjék. Ily körülmények között magától értetődik, hogy a takarmányra nézve a belföldi forgalomban fennálló szállítási kedvezményeknek a külföldi forgalomban való kiterjesztésére semmi szín alatt sem lehet gondolni. Az a nemzetgazdasági haszon, a mely a takarmány-készületünknek a belföldön való értékesítéséből származik, mindenesetre sokkal nagyobb, mint a melyet takarmányunknak bármily magas árak mellett is, a külföldre való eladásával érünk. A földművelésügyi miniszterium elrendelte, hogy a kincstári erdőkben az idén kivételesen megengedtesék a lomb-takarmány gyűjtése is a legnagyobb kiterjedésben és bizonyos övrendszabályok mellett a fűgyűjtése is, hogy ezen a módon is szaporítsa a belföld takarmánykészletét.

A **Bács-Bodrogh vármegyei helyiérdekű vasutak részvénytársasága** június 30-án tartotta évi rendes közgyűlést Pejacsevich János gróf elnöklete alatt. A közgyűlésen a miniszterium részéről Puky József dr. min. osztálytanácsos és Mándy Lajos min. titkár, főfelügyelő voltak jelen. Az igazgatóság jelentése szerint a társulat vasutjának forgalma az előző évhez képest ugy személy- mint áruszállítás tekintetében emelkedést mutat; a személyforgalom utáni bruttó bevételek az 1891. évihez képest 22%-kal, az árusforgalom utáni bevételek 18%-kal magasabbak. A szállítási bruttó-bevételekben az emelkedés 33.967 frt 66 kr., vagyis 20%. A nyereség-egyönleg 93.368 frt 87 krt tesz ki, ebből osztalékra 85.705 frt 75 krt fizetnek ki, 26.371 elsőbbségi részvény július 1-én esedékesi részvényeinek 3/4%-os részből osztalékára, az igazgatóság tiszteletdíjára 2000, a felügyelő-bizottságra 600 forintot fordítanak s a fennmaradó 5063 frt 12 krt új számlára viszik át. A közgyűlés a jelenlévő tudomásul vette, a fölmentvényt ugy a felügyelő-bizottságnak, mint az igazgatóságnak megadta. Ezután megejtették a választásokat.

CSARNOK.

A Pallas Nagy Lexikona.

E nagy irodalmi vállalat, mely a szellemi erők csoportosítása, a kiadás díszbe, s a vállalat költségei tekintetében eddig pá-

ratlanul áll irodalmunkban, a napokban becsátotta ki harmadik kötetét.

Az első kötet megjelent a múlt év november 18-án; a második ez évi márczius 16-án; a harmadik nem egészen három hónap után, június 15-én. Az első és második kötet megjelenése közt volt négy hónapi időköz; a második és harmadik kötet közt már csak három. Ha ez így halad tovább, ugy — diis faventibus — ez imponzans irodalmi vállalatnak a millenárius kiállításra való megjelenése biztosítottnak tekinthető, hogy e nagy nemzeti ünnepen egyik fényes tanúsága legyen fajnuk nagy hivatottságának a szellemi élet, az irodalom, a kultúra terén.

Bemutatjuk röviden a most megjelent harmadik kötetet. Kezddők a Békalencse címszóval s végződik a Burgonyavészszel. E két címszó közé ötvenkét és fél két-hasábos, sűrűn nyomtatott íven, mintegy 5—6000 címszó van világosan, a magasabb népszerűsítés nyelvén megmagyarázva. A magyarázatokat megérti a művelt közönség minden tagja különbség nélkül, élvezni és használni tudja pedig maga a szaktudós is. Nagyon jelentékeny az a hivatása a Nagy Lexikonnak, hogy összekötő hidat képez a szellemi arisztokrácia s a művelt nagy közönség közt, s hogy az összes emberi ismeretek tárházát akkép foglalja egybe, hogy a tudósokra forrásmunka gyanánt, mindenkire nézve mellőzhetetlen mindennapi felvilágosító gyanánt tud szolgálni.

A harmadik, most megjelent kötet címszavainak nagy része földrajzi, történelmi és személynevekből s azok magyarázataiból áll. Már az ugy van, más nyelvben is, még inkább a magyar nyelv ismeretarában, hogy a B. betűvel kezdődő tulajdonnevek száma nagy. Ezeknek pedig, amelyek tudniillik közérdekűek, a Nagy Lexikon mind történetét adja.

Azonban ezen perszónáliák mellett igen sok a B. betűvel kezdődő fogalmi fogalom is, melyek természetesen épp ugy helyet foglalnak a Lexikonban. Tegyén bárki próbát, igyekezzék felvilágosítást keresni az abécé-renden a fűnt mondott két címszó közé eshető bármely név vagy fogalom felől, s majd meglátja, hogy amit keres, meg is találja.

Röviden bemutatjuk a harmadik kötet terjedelmesebb cikkei, melyek a következők: Békés vármegye, Bél, Béla, Belezna-család, Belgrád, Belgium, Belovár-Kőrös-megye, belviz-levezetés, Bem József, békepárt, Benedekrendiek, Beszterce-Naszód vármegye, Berzenyi Dániel, Berlin, Bessenyei, betegsegélyző pentár, betű, betűöntés. Bihar vármegye, biblia, Bismarck, biztosítás, Bonaparte, boltozat, bolygó, Borsod vármegye, Brassai (érdekese megírni, hogy a közkeletű német lexikonok tudomást sem vesznek a mi tudományosságunk diszéről, Brassai Sámuelről, kinek életrajzát a Nagy Lexikon kimerítően közli Felméri Lajos, Hegedűs István Simonyi Zsigmond, Borbás Vince tollából) stb. stb.

Külön megjegyzést érdemel a Nagy Lexikonnak az a törekvése, hogy a Kelet viszonyait, különösen a hozzánk fekvő Balkán-országokat kimerítően tárgyalja. Bismarck egy pomerániai köztitvő csontjait nem adta volna oda az egész Bolgárországt. Körülbelül ez az észjárása a német lexikonoknak is, melyek a Balkánt elnagyolva tárgyalják. Nem ugy a Nagy Lexikon, melynek kéz alatt levő III. kötetében Bolgárország és Bosznia hosszan, kimerítően, érdekesen van tárgyalva, sőt történeti eseményei egészen a legújabb napokig le vannak írva.

A III. kötetnek, a dolog természetéhez képest legkimerítőbb, két ivre terjedő cikke. Budapest leírása, A cikken arra van fektetve a fűsúly hogy a fő és székváros életének minden mezzanata hűen, a legfrissebb adatok bemutatásával történjék. Thiring Gusztáv, a cikk írója el tudta találni a leírásban azt a középutat, mely az elbeszélő s az egyszerű adatfelhalmozó eljárás közt van. Adatokat közöl ugyanmindig de mindenütt tud nekik életet adni. S adatait illusztrálja tizenöt szövegábrára, tizenhárom képnelléklet.

Az az érdekes a címszavak özönének feldolgozásában, hogy a történelmi tárgyak egészen a legújabb korig, hogy úgy mondjuk a mai napig be vannak mutatva. Akárhány ily címszóra akadunk a kötetben, melynek dátuma egészen 1893 június 1-ig (mikor a filzet inprimálva volt) terjed; s ennél talán még becsesebb az, hogy úgy a történelmi, mint dologi címszavakat különbség nélkül szakértő írók, tudósok dolgozták föl, kiknek neve oda van írva a cikk alá, hogy az író neve legyen egyuttal garranciája az előadottak hitelességének.

Még ezt a megbecsülhetetlen jóságát is feltululja a Lexikonnak az a tulajdonsága, hogy kiválóan magyar, nemzeti. Azt értjük ez alatt, hogy a történelmi, földrajzi dolgokban a magyar viszonyokat domborítja ki első sorban, mint amelyekre van legtöbb, kiváló szüksége a mi közönségünknek; de tisztán dologi, ugynevezett tudományos fogalmakban is erősen kitűnik ez a jellemvonása, amennyiben a tárgyak idehazaváló, önálló felfogással azzal az észjárással vannak fogalmazva, amelyben csak a magyar előtt tltkrözödtek.

Az eddigi összes lexikonok különbség nélkül azt csinálták, hogy a külföldi többkevesebb hitelességű lexikonokat magyar szavakba öltöztették; berendezésük, tárgyalásuk, az a központ, mely körül előadásuk megfordult, azonban, maradt külföldi. Egyedül a Pallas Nagy Lexikona tudta magát e nyög alól emancipálni, hála a közérdek szükségleteit felfogni, s érte dolgozni tudó munkatársai lelkesültségének.

Amit ekként a III. kötet szövegéről mondtunk, ugyanazt mondhatjuk a kötetet kísérő illusztrációkról. Ismeretes ugyanis, hogy a Nagy Lexikon versenyre kelve a legkiválóbb német, francia és angol ilyenmű vállalatokkal, szövegábrákkal s képmel-lékletekkel gazdagon kíséri az ismetetett tárgyakat, ugy a történelmi jelentőségű dolgokat, mint a tudományos fogalmakat.

Az e kötetben foglalt képmel-lékletek, térképek és terrarajok száma harminckilenc, s ezek közt négy pompás színyomat; a szövegábrák száma pedig, száznál több cikkhez, meghaladja a másfélszázat.

Sokan voltak, kik bizalmatlansággal nézték ez új vállalat, a Pallas Nagy Lexikonának megindulása elé is. Azt hitték, hogy ere is az a sors vár, ami az eddigi nagy lexikonokra várta, hogy csakhamar észrevehető lesz rajta az erők fogyatkozása. Voltak — magunk is nem egy helyütt hallottuk — kik azt mondták, hogy „majd akkor rendeljük meg a lexikont, mikor legalább a harmadik kötetét látjuk“.

Nos, a harmadik kötet itt van. És ez a harmadik kötet, mint a latin példabeszéd az életrevaló, nagyraihivatott erőről monda — crescit eundo — nagyobb frissességgel, az erők nagyobb, mert izmosabb biztonságával lépett elő, mint megelőzői.

Az üde szellemi áramlat úti megüknéytelen az embet, midőn ezt a harmadik kötetet kezébe veszi mely a tipográfia tekintetében is, mondhatjuk, pártatlanul áll.

Bő ismeret, tiszta nemzeti szellem, gazdag s fényes előállítás, ezek a Pallas Nagy Lexikona III. kötetének jellemző vonásai. E tulajdonságok mellett az egyre izmosodó vállalat nyugodtan, sőt ünérzetesen tekinthet a jövőbe, biztos lehet a felől, hogy az eddiginél még nagyobb mértékben meghódítja a nemzet rokonszenvét.

A siami hadsereg, ha ugyan a hadsereg nevet megérdemli, nem valami épületes látványt nyújthat. Leszámítva 400 főnyi királyi testőrséget, melynek tisztjei szeretnek az ország fővárosában parádézni s a mely egyedül képez némileg rendes csapatot, az a 3—4000 fegyveres, aki a királyság haderejét alkotja, fegyelmezetlen és egymással semmi kapcsolatban sem álló bandákban van szétszórva az ország területén, Főszereleltük annyira hiányos, hogy még lábbelijük sincs, hanem meztláb járnak.

Amerikai műérzék. A chicagói világ kiállításán lesték el a következő jelenetet.

Két hölgy a múttárlaton egy báliruhás nő arcképét szemléli. Műértő arecal nézték-jó sokáig, míg végre az egyik nagy komolyan kérdi:

Mit gondolsz, Jenny vajjon kínai satin?

Hát csak a ruhát nézték.

A legvastagabb angol nő. A minap halt meg Angolországban a legvastagabb angol dáma lady Wheler. A lady 546 fontot nyomott s épp ezért nem akadt még angol sem, a ki hajlandó lett volna, őt az ölében ringatni A derekát meg éppen nem ölelhet-e át halandó, mert két és egy negyed méter hosszú kézzel nem szoktak születni az emberek. A lady e miatt egész életében busult, de oly szerencsétlen volt, hogy a bánat még jobban hízta. Az elhunyt 60 évig élt. Ezen idő alatt ágyban nem aludt mert minden ágy leszakadt alatta s a fürdőházban csupán egyszer volt. Akkor is kizsoritotta a vizet a medencéből, ugy, hogy az emelet ablakain át zuhogott az utcára. A koporsóját tizenkét markos ember vitte. Sirjára ráírták:

„Legyen könnyű a földnek!“

Ennél vastagabb angol csak egy volt a világon: Dániel Lambert. Ez 1809-ben halt meg Leicesterben 40 évig élt és 739 fontot nyomott Kár, hogy nem egyidőben született lady Wehelerrel, mert sir Lambert még nem kapott feleséget.

Szerkesztői izenetek.

„Kedélycsepp“ és „Tollal győzz.“ Nem akarnók önt elkedvetleníteni az írástól, sajnáljuk azonban, hogy verseit ki nem adhatjuk, mert régi dolgozóztársaink bőségesen ellátanak verssel.

H. J. Bpest. Ha az a föltétel, hogy cikkeit „változtatlanul“ közlöljük, akkor szives ajánlatot köszönettel mellőzünk kell, ifj. K — ss Á — t. Bpest. Köszönet tel vetjük. — Az értesítésin való elmékedést most melegeben kérjük, hogy ne sántikáljunk nagyon post festa.

Hapci. Kula. Amint sora kertül, közöl-ni fogjuk.

Legújabb.

— **Tennis verseny.** A zombori lawn-tennis társaság f. hó 7-én d. u. 5 órakor tartja meg első nagy versenyt a „Sikara“ ördőben.

Szerelmi dráma Ujvidéken. Megrendítő jelenet játszódott le 4-ikén, Ujvidéken a városi sétaterén. Stiegler Károly husz éves ifju halálosan beleszeretett a város egyik kiváló szépségébe Büchler Antóniába a leány azonban tudni sem akart a félig még gyermekiifju vonzalmáról. Az ifju tegnap a sétaterén találkozott a leánnyal és szokása szerint ismét szerelméért könyörgött, a leány azonban ujra elutasította A fiatalember erre revolvert rántott elő zsebéből és saját maga ellen irányozva a gyilkos fegyvert, ezt kiáltotta:

— Nélkülöd nem életem!

A következő pillanatban megnyomta a ravaszt és elsütötte a fegyvert. A szerencsétlen fiatalember a járó-kelők szemelátára rogyott össze; életéhez semmi reményt sem kötnek.

Hirdetések.

Ügyes ügynökök

akik törvényesen engedélyezett sorsjegyeknek részletfizetésekre való eladásával foglalkozni akarnak. nagy jutalékkal és, ha hasznavehető, fix fizetést is kapnak. — Ajánlatok a

„Magyar Mercur“

bankosztályába küldendők Bndapestre
IV. Hatvani-utca 15. sz.

Azon szülők, akik fiaikat felsőbb osztályokról egyébuttt leteendő magánvizsgára rövid idő alatt előkészíttetni óhajtják, forduljanak Landesmann Lipót polg. isk. igazgatóhoz Szabadkán. 4—1

A t. cz. gazda-közönség figyelmébe ajánljuk
szeszgyári, hízaló-istállóinkban termelt légen száritott
természetes istálló-trágyát
mint a legelősből, leghiztosabb és a legregibb
TRÁGYA-ANYAGOT,
mely nálunk akár tizegekben (teglá nagyságu darabokban), akár zuzott állapotban, bármily mennyiségben kapható.
Ajánjézzükkel és mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálunk.
Megrendeléseket haladék nélkül, pontosan teljesítünk.
NEUMAN TESTVÉREK ARADON,
szesz- és sajított élesztő gyár, szeszfinomító- és gőzmalom.

Használjuk fel!!!

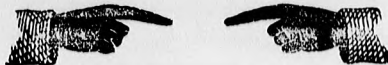
a magas superfoszfát árak ellen

Thomas salakot,
melynek szállítására rendkívül olcsó díjtételek engedélyeztetett.
Legjutányosabb állomási árakkal
készséggel szolgál

Sátori Miksa és Mór

MÜTRÁGYA GYÁRA

Budapest IX. ker. Dandár-utca 35. szám.

Vonzó szövetminták magánfelek számára ingyen és bérmentve.

Még eddig soha nem látott gazdag tartalmú mintakönyvek szabók számára megfelelő bélyeggel.

Nem adok árleengedést $2\frac{1}{2}$ vagy $3\frac{1}{2}$ forintjával méterenként sem ajánlékokat a szabóknak, a mint az a versenyeknél az utóbbiak megterhelésével történni szokott, nekem csak állandó és megszabott árain vannak, hogy minden magánfél jól és olcsón vásárolhasson. A miért is csupán az én könyveimet kérem felhasználni.

Ugy szintén ovatossá teszek,

az öltözék kelméknek

kettős árukedvezmény levelek tekintetében.

Peruvier és Dosking a magas Clerus számára, előírás szerinti szövetek a cs. és kir. tisztviselői egyenruhákra, továbbá a rokkantak, tűzoltók, tornázók egyenruhájára, posztókat, billárd és más játszóasztalokra, koosiátvonatokat, egyéb szöveteket vadászruhák, mosószövetek utazó-plaideket 4—14 frtig stb.

A ki értékes, becsületes és tartós valamint tiszta gyapot szöveteket, és nem olcsó rongyokat, a melyek nem érdemesek a szabómunkára akar venni, forduljon

Stikarovsky Jánoshoz Brünben

(das Manchester Österreichs).

Legnagyobb gyári posztók raktára $\frac{1}{2}$ millió forint értékben.

Gyáram nagysága és előállítóképességének feltüntetésére csak azt hozom fel, hogy az én üzletem Európa legnagyobb posztó kivitelét, továbbá kámgarn és szabófelszerelés, a nagy könyvkötészethez szükségeseket az én saját céljaimra egyesít. Minden fennebb megemlítették bizonyítékául felhívom a nagyérdemű közönséget alkalomadtán áruosarnokom nagyszerűségének megtekintésére melyben 150 ember nyer foglalkozást.

A szállítást csak utánvétellel eszközölöm!

Levelezőim vannak, a német, cseh, magyar, lengyel, olasz francia és angol nyelvben.

KLYTHIA a bőr ápolására

az arczbőr szépitése és finomítása

ZSIRPUDER

Legelegánsabb fehér, rózsaszínű vagy sárga színű toilette-, bál- és salonpuder.

Vegyileg megvizsgálta és ajánlta
DR. POHL J. J., cs. kir. tanár Bécsben.

Elismerő levelek a következő hölgyektől:

TAUSSIG GOTTLIEB Wolter Sarolta, a cs. kir. udvari színház tagja Bécsben.
finom Beeth Lola, a cs. kir. udvari opera tagja Bécsben. Schlager Antonia, a cs. kir. udvari opera tagja Bécsben. Palmái Ilka, a Theater a. d. Wien tagja Bécsben. Odilon Ilona, a Deutsches Volkstheater tagja Bécsben. Ernest van Dyck, a cs. kir. udv. opera tagja Bécsben stb. stb.
Kapható a legtöbb illatszer-üzletben és gyógyszer-tárban.

TOILETTE SZAPPANOK és ILLATSZEREK gyára.
Főraktár: BÉCS
I. Wollzeile Nr. 3.

GANZ és társa

vasöntő és gépgyár-részvénytársulat

Budapestben és Leobersdorfbán écs mellett,

ajánlja városi hatóságok, valamint a nagy közönség figyelmébe világszerte kitünő hírnévnek örvendő

váltakozó áramú elektromos rendszerét.

mely lehetővé teszi, hogy még a jó távol eső vízesések erejét is felhasználhassák akár egész városok vagy ipari vállalatok kivilágítására, akár gépek hajtására. Nagy haszonnal alkalmazzák ezen rendszert bányákban és olyan gazdaságokban, hol sür-gős munka idején éjjel is dolgoznak.

GANZ és TÁRSA vasöntő és gépgyár-részvénytársulat ajánl továbbá:

Gépeket és készületeket kőszén, érc vagy nemes érc fejtésére. Hengerszékeket kéregöntési hengerekkel, melyek még kisebb mal-mokban is előnyösebben dolgoznak mint a malom-kövek; valamint egész malomberendezéseket,

Keményöntésű- és acélkerekeket

bányacsillékekhez s egész csilléket, kerékpárok Hal-may szabadalma szerint bányavasutak s egyéb ipari vasutak számára, nemkülönbön mindennemű vasuti kocsiakat.

Keresztezéseket és kerekeket

kéregöntésből,

Kéregöntésű zúzófákat.

kéregön-tésű hen-gereket és hengergyűrűket aprító gépekhez és golyós zúzómalomokat.

Gépeket papir, farost és cellulose gyártá-sára,

Turbinákat a helyi viszonyok szerint szer-kesztve, pontos szabályozással

Gáz- és petroleum-motorokat,

álló vagy tekvő, egy vagy két hengerrel.

Friciótis kapcsolókat s dinamómétereket.

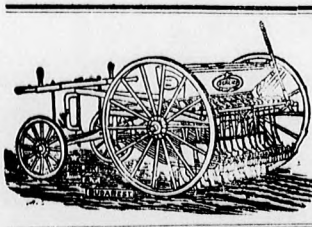
SCHLICK-féle vasöntőde és gép-gyár-részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák; VI. Kerület külső váci-út.

Városi iroda és raktár: Podmaniczky-út. 14. Flók raktár; Kerepesi-út 77.

Gőz- és járgáncsépítő-készületek

számos első díjakkal kitüntetett

SZAB. SCHLICK-FÉLE 2 ÉS 3 VASU EKÉK, molyító- és egytetemes acél-ekék

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekék, talajmivelő-eszközök valamint

Schlick-féle szab. „haladás“ sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, daralók, őrlőmalomok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató gépek és fűkaszálo-gépek szállítható mezei vasutak stb.

Zombori képviselő: BÁCSMEGYEI GAZDASÁGI-EGYESÜLET.

Előnyös üzleti feltételek. — Legjutányosabb árak. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Mi sokat akar kevés pénzért,

az összesen elő a világ legszebb és legolcsóbb naplapjára

- A „Szabad Szó”-ra, melynek főszerkesztője Hevesi József és mely minden nap ragyogó színű pompás képek közlő több színben a czimlapján, előfizetői és vendői általánosan megcsodált és kiváló értékű színes képfelirattal és egyéb érdekességekkel, melyek nemcsak a naplapnak, hanem a világnak is nagy hasznát látják.
- A „Szabad Szó” naplap, mely székimondó háttérrel száll síkra a nép igazáért.
- A „Szabad Szó” jelszava: „Mindent a népért!” a földműves, iparos és munkásszótály lelkes szószólója.
- A „Szabad Szó” a rendes két érettségiző regényen kívül még egy harmadik részre is ad közlőlapokban színes képekkel, úgy hogy a mi valóságos remekmű.
- A „Szabad Szó” ingyen adja hetenkint a „Közszem” című képművészet és szociológiai lapot rendkívül gazdag tartalommal.
- A „Szabad Szó” ingyen adja előfizetőinek a „Szabad Szó” 1894-iki öt színi nagy képes naplárát.
- A „Szabad Szó” ingyen küld egy hétig mindenkinek mutatvány-számokat.
- A „Szabad Szó” a magyar kir. államvasutak összes pályaudvarain színi számokat 5 kr-ért kapható.
- A „Szabad Szó” egyes példányai minden hírlapfelárúsnál kaphatók.
- A „Szabad Szó”-ban közzétett bármilyen hirdetésnek biztos és nagy az eredmény.
- A „Szabad Szó” az egyedi naplap, mely színes hirdetésekkel közlő naponta.
- A „Szabad Szó” hirdetői áráról legnagyobb készséggel ad felvilágosítást a kiadóhivatal, Budapest, VI., Teréz-körút 17.
- A „Szabad Szó” ELŐFIZETÉSI ÁRA: 1 hét --- 1 ft félre --- 6 ft negyedévre --- 2 ft évi --- 12 ft
- A „Szabad Szó”-ra előfizetéseket elfogad minden postahivatal és postafelárúsnál a „SZABAD SZÓ” kiadóhivatal: Budapest, VI., Teréz-körút 17.
- A „Szabad Szó” ára számunként: **Viéden 4 Kr. Budapestön 3 Kr.**

BRUCK és SCHLEIFER

ZOMBORBAN

(főutca Sztojkovits féle ház)

ajánlják teljesen ujonan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJUKAT.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkák elkészítését, úgy mint: árjegyzékek, alapszabályok, részvények, betétkönyvek, váltó-úrlapok, czimkék, körözvények, röpiratok kisebb-nagyobb művek, üzleti könyvek, tabelláris munkák falragaszok és gyászlapok a lehető leggyorsabban és legjutányosabb árak mellett.

➡ Vidéki megrendelések különös figyelemmel gyorsan eszközöltetnek. ➡